

تشریح عرصه‌ها و تبیین مشخصه‌های اصلی نظام‌ها الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت قربانعلی محمدی نژاد^۱

چکیده

الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت اندیشه جدیدی است که بنیانگذار آن برخلاف مدل‌های توسعه که متوجه دنیا بوده و بهره‌برداری عمیق از منابع مادی و نیل به لذت بیشتر را تأکید دارند، توانایی دنیا و آخرت، معاد و مبارزه با ظلم را فروض لاینفک پیشرفت سعادت‌مند بشر می‌دانند. مبانی فکری و چهارچوب نظری این الگوی نوین پیشرفت چیدمان و فرایندها، نتایج و دستاوردهای حاصل از آن با مدل‌های در بردارنده‌ی توسعه موجود تمایزاتی دارد. همان‌گونه که ایشان به جای تعیین نظام‌های مختلف الگو اقدام به تعریف‌های الگو نمودند. عرصه‌های تفکر، علم، زندگی و معنویت حاکی از آن است که عرصه همگانی تفکر نیل به جامعه بصیر و دانش بنیان را هدفگذاری نموده که افراد برجسته و اندیشمندان و خبرگان اجرائی آن عرصه علم را تشکیل می‌دهند و با تلاش نظری و عملی رفاه مبتنی بر احکام شرع و نیازهای حقیقی جامعه را فراهم می‌آورند. عرصه زندگی تجلی ثمره و سعی عرصه‌های تفکر و علم می‌باشد که دستیابی به تکامل الهی همراه با برخورداری از زندگی شیرین و گوارا را به ارمغان می‌آورد. هرچند نواقص و مشکلات را بر ملا ساخته و داده‌های عرصه‌های تفکر و علم را مشخص می‌نماید. عرصه معنویت نیز حرکت در راهی است که از مبانی نظر و عملی جامعه حاصل می‌آید و هدف آن را می‌تواند رسیدن به قرب فرایض و نافل و حیات طیبه دانست. با وجود این، می‌توان براساس عرصه‌های مذکور و با مد نظر قرار دادن منویات مقام معظم رهبری به عنوان پایه گذار فکری و نظری این الگو، نظام‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و خانواده را به گونه‌ای تعریف، تشریح، هدف گذاری نمود که ضمن نمایان بودن وجوه متمایز مقایسه‌ی تطبیقی هر یک از آنها امکان‌پذیر باشد. بر همین اساس مقاله حاضر ضمن تشریح عرصه‌های مذکور و بیان ارتباط بین آنها، کارکردهای اصلی و مورد انتظار نظام‌های پنج‌گانه مذکور را تبیین نموده است.

^۱ معاون امور تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

عرصه های الگوی پیشرفت

مقدمه

عرصه در نزد عموم جامعه معانی مشهوری عرصه نبرد و جنگ دارد. در واقع عرصه ظرافت و معنی عمیق‌تری در مقایسه با اصطلاح سیستم دارد. این مفهوم نیز ایرانی و اسلامی است که نزد عموم مردم معرف حضور ذهن است و نیازی به تعریف برای آحاد ملت ندارد. ولی کاربرد اختصاصی آن از سوی اندیشمندان می‌تواند با تعریف حدود و ثغور همراه باشد. با کمی تأمل و دقت می‌توانیم بین اصطلاح عرصه و سیستم مشابهت زیادی را پیدا کنیم و حتی تمایز آن را با عبارت سیستم در الفاظ بیگانه مشخص کنیم.

هدف این مقاله تشریح عرصه‌های الگو با لحاظ نمودن نظرات رهبری و تعیین مشخصه‌های نظام‌های گوناگون است که در تدوین الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت باید ملاحظه شود.

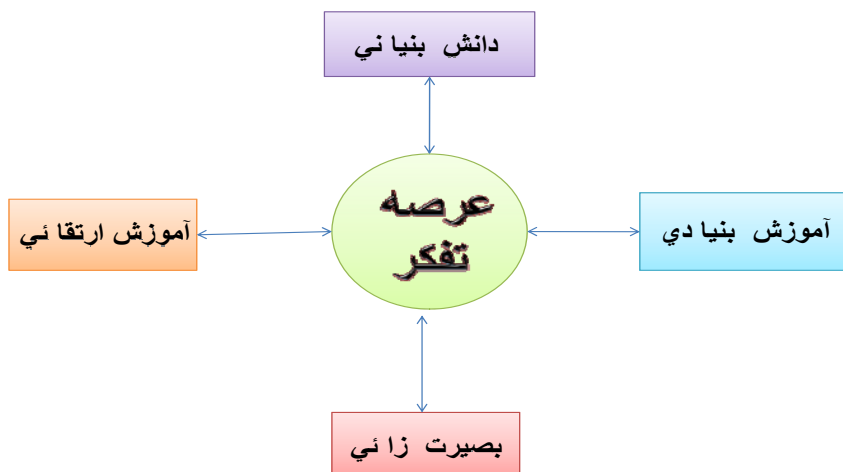
بیان مسئله و تحلیل موضوع

تحلیل عمیق‌تر عرصه‌ها را با محور قرار دادن نگرش مقام رهبری شرح می‌نمائیم:

اول - عرصه‌ی فکر

در درجه‌ی اول، پیشرفت در عرصه‌ی فکر است. ما بایستی جامعه را به سمت یک جامعه‌ی متفکر حرکت دهیم؛ این هم درس قرآنی است. شما ببینید در قرآن چقدر «لقوم یتفکرون»، «لقوم یعقلون»، «أفلا یعقلون»، «أفلا یتدبرون» داریم. ما باید جوشیدن فکر و اندیشه‌ورزی را در جامعه‌ی خودمان به یک حقیقت نمایان و واضح تبدیل کنیم. (رهبری)

حال با امعان نظر به فرمایشات مقام معظم رهبری موضوع عرصه تفکر را بیشتر توصیف و شرح می‌نماییم:

ابعاد عرصه تفکر

عرصه تفکر مبتنی بر این است که افراد یک جامعه اعم از مسلمان و غیرمسلمان باید قبل از هر موضوعی درخصوص آن به تأمل بپردازند. افراد باید قبل از خلجان فکری، قبل از جهت‌دهی ظن و گمان، پیش از شروع یک رفتار و نیز کنش ذهنی و عملی در فرد و جامعه باید با اندیشه‌ای همراه باشد که روشن‌کننده مسیر حرکت است. چنانچه رفتار جامعه و ذیل آن افراد اجتماع با این ملکه مادب شوند. جامعه دانش بنیان پایه‌گذار می‌شود. امتداد اندیشیدن افراد پیرامون هریک از اعمال و رفتار و کردار خود، اندیشیدن و تعقل درخصوص سایر افراد خانواده، گروه، محله شهر و در نهایت کشور و جهان خواهد بود.

تفکر و تعقل نشانه بیداری و هوشیار جامعه است که در نتیجه این اقدام افراد و جامعه در مقابل حوادث بیمه خواهند شد. بیداری کشور مانع نفوذ و استیلای بیگانه بر کشور و سد راه مکاران و حيله‌گران برای چپاول اموال و آبروی جامعه می‌شود. افراد اندکی که تربیت‌ناپذیری دارند به دنبال سوء استفاده از افراد و جامعه نخواهند بود.

هوشیار و اندیشیدن سبب می‌شود در مواقع تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی مقدمات به صورت دقیق‌تر انجام شود و در نهایت انتخاب مناسب مانع از ضرر و زیان شده و منافع زیادی را برای فرد و اجتماع به دنبال خواهد داشت. اندیشیدن و تفکر سبب افزایش استعدادهای بالقوه و تعمیم استعدادهای بالفعل افراد و جامعه است.

تفکر به منزله بهره‌برداری صحیح و مناسب از امکانات، منابع و تسهیلات کشور است. تفکر سبب می‌شود سرمایه‌گذاری‌های مادی و معنوی به نحوه مناسب‌تری صورت پذیرد تا در آینده نتیجه مفیدتری عاید فرد و اجتماع نماید. تفکر زمینه‌ساز افزایش بهره‌مندی از قوه تعقل و تفکر بشری است. تفکر و اندیشه سبب خواهد شد افراد عمر و فرصتی که در اختیار دارند را صرف اموری نمایند که سعادت و خوشبختی مادی و معنوی ایشان را در پی داشته باشد. تفکر مانع گذران بیهوده عمر و هدر دادن این سرمایه غیرقابل بازگشت و جبران می‌گردد.

عمر جمعی سرمایه تفکر جمعی است این هر دو لازم و ملزوم یکدیگرند. تفکر جمعی هرچه از عمر جمعی بیشتر نشأت یابد خواهد توانست نتایج بهتری نصیب جامعه نماید. تفکر جامعه بر مبنای عمر جمعی نشانه مساعدت و همکاری فزاینده افراد جامعه می‌باشد که می‌تواند دستیابی به قله رفیع پیشرفت و رسیدن به آرمانی‌های بزرگ یک جامعه را میسر سازد. جامع متفکر آزمون و خطا را به حداقل کاهش می‌دهد و این یعنی مانع هدر رفتن سرمایه‌های مادی و معنوی است، این به مثابه بهره‌وری بالاتر و بیشتر و به منزله دست یافتن به ثمره غنی‌تر و مطلوب جامعه می‌باشد. حیات و تداوم زندگی فرد و جامعه پیوند ناگسستنی با تفکر دارند. هر چه تفکر بهتر و دقیق‌تر، تضمین آینده حتمی‌تر است.

عرصه تفکر معطوف به تعمیق دانش پایه و بصیرت عمیق جامعه است.

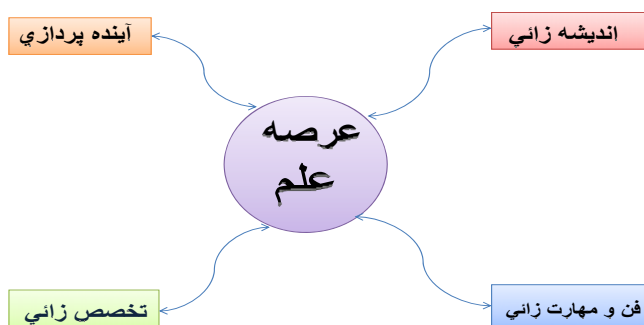
این عرصه تمامی آحاد جامعه را شامل می‌شود. این عرصه هدفش ارتقاء سطح دانش عمومی و بصیرت همگانی است. این عرصه اصول و فروع مشترک نیازمندی‌های همه آحاد جامعه را هدف‌گیری می‌نماید. عملکرد این عرصه باعث می‌شود جامعه‌ای دانش بنیان و در عین حال با بصیرت محقق سازد. این عرصه در واقع آموزش مداوم و غیررسمی ولی پایه و اساسی را برای همه افراد با استفاده از ابزارها و شیوه‌های موجود نظیر رسانه‌های گروهی و مراکز آموزشی عهده دار خواهد شد. بر این اساس تبیین و تعریف و آموزش اصول اولیه و مبانی عمومی آموزشها و معارف همسان و غیرتخصصی جامعه در عرصه تفکر صورت می‌پذیرد.

کودکان و نوجوانان زیر ۱۵ سال در این الگو مهم می‌باشد. در این مرحله آشنایی این افراد با تمامی مبانی اصلی و محوری و ضروری زندگی جریان دارد. مواردی همانند: تکریم والدین و ترحم بر کودکان، رعایت قوانین و مقررات، اصول بهداشت و سلامت، حفظ و

مراقبت از محیط زیست ، اصول ایمنی در حوادث و بلایای طبیعی و غیر طبیعی ، آشنائی با مشاغل و حرف را دربر می گیرد. عملکرد و هدف این عرصه در ارتباط با سایر سنین بویژه افراد بزرگسال و مسن ارتقاء دانش و تعمیق مبانی بصیرتی آنان حسب شرایط زمانی است. علاوه بر این بهره برداری از تجارب و یافته های علمی این قشر که یک مخزن غنی علمی می باشند از اهداف دیگری خواهد بود که می توان برای این عرصه از الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت مدنظر داشت.

دوم - عرصه ی علم

عرصه ی دوم - که اهمیتش کمتر از عرصه ی اول است - عرصه ی علم است. در علم باید ما پیشرفت کنیم. البته علم هم خود، محصول فکر است. در همین زمان کنونی، در حرکت به سمت پیشرفت فکری، هیچ نبایستی توانی و کوتاهی و کاهلی به وجود بیاید. (رهبری)

ابعاد عرصه علم

عرصه علم در قالب بروز استعداد های نهفته و ظهور توانایی های تولید نظریه و نظریه پردازی و فناوری محسوس قابل تفسیر می باشد. عرصه علم در مقایسه با عرصه تفکر از وسعت و شمول کمتری برخوردار است. اما در مقابل عمق و انق آن ، نسبت به عرصه تفکر بیشتر می باشد. عرصه تفکر در واقع نتایج و ثمره های است که در عرصه تفکر بذرافشانی شده اند. عرصه تفکر مقدمه ضروری عرصه علم است.

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

اردیبهشت و خرداد ۱۳۹۳

عرصه علم موجودیت یافته‌های عرصه تفکر است که متخصصان و دانشمندان جامعه قادرند از زراعت انجام یافته در عرصه تفکرند. این انسان‌های متفکر منابع اولیه لازم و مناسب برای تربیت نیروی انسانی مولد نظریه، نظریه پردازی و تولید محصولات فناوری می‌باشند. این بخش از جامعه محصول‌سازی نظری و عملی می‌نمایند تا در مسیر مناسب رشد و تعالی حوایج و نیازمندی‌های افراد و جامعه را در مسیر پیشرفت و ترقی جامعه اسلامی تشخیص داده، تولید کرده و تأمین نمایند. فعالان عرصه علمی نیز در عرصه تفکر فعال بوده و در عرصه علم ظهور و بروز می‌یابند. در نتیجه، درک صحیح تری از احتیاجات فرد و جامعه خواهند داشت.

عرصه‌های علم، زندگی و معنویت ارتباط چندسویه با هم و سایر عرصه‌های پیشرفت به ویژه عرصه تفکر دارند. یعنی عرصه‌های تعریف شده پیشرفت را نباید همانند جزیره‌های کوچک و بزرگ مستقل فرض کرد که بین آنها ارتباطی ساده و ایستا یا ثابت و تعریف شده برقرار خواهد بود.

عرصه‌های مختلف الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت ارتباط پیچیده طولی و عرضی با هم خواهند داشت. چنانچه عرصه‌های چهارگانه با هم ارتباط منطقی و محکم و چندسویه نداشته باشند نه تنها پیشرفتی حاصل نخواهد شد بلکه احتمال دارد موجب هدر رفتن منابع و امکانات شده و مسیری انتخاب شود که سبب انحراف در اهداف و چشم‌انداز تعیین شده شود و در خوش‌بینانه‌ترین حالت موجب سکون و در جا زدن جامعه خواهد شد. رابطه بین عرصه‌های مختلف پیشرفت باید برقرار باشد تا از برآیند آنها تفکر و علم و تلاش جامعه در مسیر پیشرفت متبلور شود.

عرصه علم معطوف به دانش محوری، پژوهش بنیانی و اندیشه زائی می‌باشد. براساس منویات مقام معظم رهبری عرصه علم را می‌توان مرحله آموزش‌های تخصصی و پژوهش‌های حرفه‌ای، اندیشه‌ورزی و اندیشه پردازی هدفمند و جهت‌دار تعریف کرد. عرصه علم از آحاد علاقمند جامعه فیلسوفان نظریه‌پرداز، پژوهشگران متخصص و فن‌آوران متبحر می‌پروراند. این عرصه نیازهای تخصصی و فوق تخصصی جامعه را در ابعاد محسوس و غیرملموس تعیین و تأمین می‌کند.

عرصه علم نسبت به عرصه تفکر از نظر اندازه، وسعت کمتر ولی به لحاظ عمق در مقایسه با عرصه تفکر عمیق‌تر و تخصصی‌تر می‌باشد. اگر این دو عرصه را به دنبال هم

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

اردیبهشت و خرداد ۱۳۹۳

تصویر نمایید. خوراک و منابع موردنیاز عرصه زندگی از سوی عرصه علم و نیز احتیاجات عرصه علم توسط عرصه تفکر تربیت و تأمین می‌شود.

منابع انسانی مهیا شده در عرصه تفکر برای حضور عرصه علم از نظر تربیتی بالفعل و از جهت علمی و تخصصی بالقوه و در عین حال مطلع و آگاه هستند. این افراد از کیفیت آموزش و پژوهش رسمی تخصصی بهره مند می‌باشند. ارتباط عرصه‌های تفکر و علم با یکدیگر دوسویه و پویا تعریف می‌شود.

عرصه علم عهده‌دار تربیت اندیشه پردازان، متخصصان فن آور و نیز محققان و پژوهشگران توانمند از بین جوانان بالای ۱۵ سال می‌باشد. این عرصه همچنین از قابلیت‌های دانشمندان و مجربان فن آور علمی بهره مند است.

سوم - عرصه‌ی زندگی

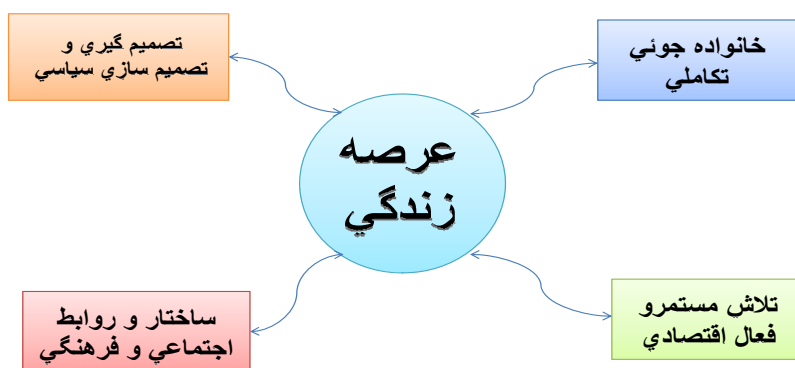
عرصه‌ی سوم، عرصه‌ی زندگی است، که شامل عدالت و امنیت و حکومت و رفاه و این چیزها میشود - یکی از این چهار عرصه است. همه‌ی چیزهایی که در زندگی یک جامعه به عنوان مسائل اساسی و خطوط اساسی مطرح است، در همین عنوان «عرصه‌ی زندگی» می‌گنجد؛ مثل امنیت، مثل عدالت، مثل رفاه، مثل استقلال، مثل عزت ملی، مثل آزادی، مثل تعاون، مثل حکومت. اینها همه زمینه‌های پیشرفت است، که باید به اینها پرداخته شود. (رهبری)

الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت دارای چهار عرصه تفکر، علم، زندگی و معنویت می‌باشد. حال با توضیح بیشتر سعی در تبیین و تعیین عرصه‌های مذکور داریم. براساس منویات مقام معظم رهبری می‌توان نتیجه‌گیری کرد:

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

اردیبهشت و خرداد ۱۳۹۳

حوزه‌های ارتباطی عرصه زندگی

اجتماع مردم مؤلف از اندام‌ها لطف و قهر و جمال و جلال است که اگر تأدیب او با تعلیم او موزون نباشد و قلم او با سیف متناسب نباشد حکومت آن اجتماع پایدار نخواهد ماند و آن جامعه مدینه فاضله نخواهد شد. لقد ارسلنا رسلنا بالبینات عرصه زندگی نمودارشدن ثمرات عرصه‌های تفکر و علم و زمینه ساز تحقق

عرصه معنویت

عرصه زندگی شامل تمامی فعالیت‌های موردنیاز جامعه می‌شود. عرصه زندگی شامل روابط و ساختار هوشمند اجتماعی، کوشش و تلاش مستمر اقتصادی، خانواده تکاملی محور، تکثیر تصمیم‌سازی و تجمیع تصمیم‌گیری اقتدارگرا و عزت‌مدار می‌باشد.

عرصه زندگی از محصولات و خروجی‌های عرصه‌های تفکر و علم به صورت کامل بهره‌برداری می‌کند. بدیهی است بدون وجود عرصه‌های تفکر و علم. عرصه زندگی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت معنی نخواهد یافت. عرصه زندگی در وجه مادی ملزم به برطرف ساختن نیازهای متعدد و گوناگون انسانی است. این عرصه، عرصه‌های کوچکتری را نظیر عرصه اقتصادی یا عرصه تلاش و فعالیت هدفمند و جهت‌دار طیب، عرصه روابط و ساختارهای هوشمند اجتماعی و سیاسی شامل می‌شود. فرهنگ عمومی و روابط اجتماعی

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

ارده‌بشت و خرداو ۱۳۹۳

که محصول عرصه‌های تفکر و علم هستند در این عرصه به بار می‌نشینند و یافته‌ها و توانایی‌های خود را تبدیل به محصولات قابل استفاده و مورد نیاز عرصه زندگی می‌نمایند.

چهارم - عرصه‌ی معنویت

عرصه‌ی چهارم - که از همه‌ی اینها مهمتر است و روح همه‌ی اینهاست - پیشرفت در عرصه‌ی معنویت است.

ما بایستی این الگو را جواری تنظیم کنیم که نتیجه‌ی آن این باشد که جامعه‌ی ایرانی ما به سمت معنویت بیشتر پیش برود. بیانات در نخستین نشست اندیشه‌های راهبردی

۱۰/۰۹/۱۳۸۹

عرصه معنویت تمهید جامعه مهدوی و ظهور انسان کامل

عرصه معنویت در واقع عرصه تجلی جلوه‌های رشد و تعالی انسان‌ها و جامعه است. معنویت هدف اصلی آفرینش است که لب آن عبداللهی است و عبادالله فعالان این عرصه

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

ارده‌بشت و خرداو ۱۳۹۳

هستند. رشد و بالندگی انسان در ابعاد معنوی خود را در تخلق به فضایل تعریف شده انسان از سوی انبیاء و اوصیای الهی بروز می‌دهد. جامعه باید حرکتی از "اویی" و به سوی "اویی" داشته باشند و دایره سیر خود را مطابق با "انالله و انا الیه راجعون" ترسیم و طی نمایند.

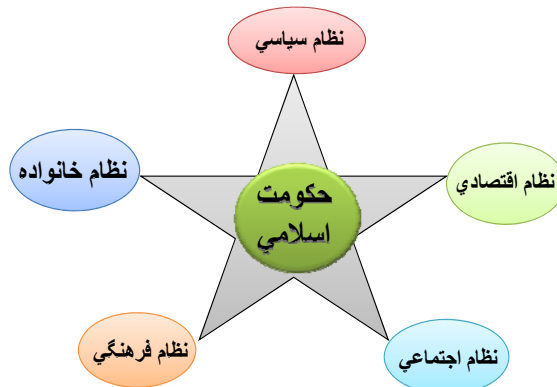
پیشرفت هدفی است که محصول آن در عرصه معنویت حاصل می‌شود و لوازم ضروری و اجتناب‌ناپذیر آن تفکر و علم است که با کمک آن پرواز بادو بال علم و معنویت فراهم شده امکان صعودانسان در مسیر اعلی‌عالیین را می‌دهد. عرصه زندگی نیز تأمین‌کننده معاش جسمانی و تأمین نیازها و احتیاجات مادی و جسمی افراد بشری هستند.

نقش عدالت که در جوامع همشأن با پیشرفت مدنظر قرار گرفته‌است. در این نگرش همچون معیاری است که حرکت و پیشرفت نظام و افراد را بر صراط مستقیم متوازن می‌سازد. عدالت از بروز و ظهور اعوجاج و انحراف‌ها فرد و جامعه را مصون می‌دارد. عدالت محوری است که تمامی تفکرات، علوم، رفتار و کردار و هر اقدامی باید حول این محور مهم انجام گیرد. حتی فضایل معنوی و اعمال انسانی بایستی بر این محور مطابق شوند تا از افراط و تفریط در اخلاقیات ممانعت شود.

عرصه معنویت در عوالم مادی، برزخی، مثال، ملکوت، جبروت و نیز عالم تجرد و فوق تجرد هدفش هدایت انسان و جامعه می‌باشد. عرصه معنویت فراهم‌کننده حیات طیبه انسانی و مدینه نبوی است. عرصه معنویت ملکوت و باطن عرصه تفکر، علم و زندگی می‌باشد. این عرصه مظهر پیوند عملی و حاصل تعالی انساندر سایر عرصه هاست که تجلی صفات الهی در شئون فرد و جمعی انسان را زیباتر و دلپذیرتر می‌سازد. در واقع پیشرفت بدون معنویت سرگردانی و حیرانی در جهان آفرینش را به دنبال دارد.

عرصه معنویت پاسخگویی به نیاز دین‌خواهی و فطرت کمال‌جوئی و خداجویی انسان است. پاسخ نامناسب و نیز عدم پاسخ‌گویی به این نیاز ضروری انسان موجب پدیدار شدن انسان‌های لجام‌گسیخته و نیز جوامع افسارگسیخته‌ای خواهد شد که نسبت به یکدیگر هیچ ترحم و گذشتی نخواهند داشت و گزینه افزون‌خواهی و تمامیت‌طلبی را سیری نخواهد بخشید.

تعیین مشخصه‌های مهم نظام‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

نظام‌ها مجموعه‌هایی از فرآیندها، فعالیت‌ها و اقداماتی است که منتج به یک نتیجه شده یا تحقق یک یا چند هدف را میسر می‌سازند. تعداد نظام‌های قابل تعریف و تعیین در الگوی ایرانی-اسلامی پیشرفت براساس وجود دیدگاه‌های متفاوت می‌تواند متعدد باشد. پیشنهاد اولیه و حداقلی نظام‌های این الگو را می‌توان به صورت ذیل فهرست نمود:

اول: نظام سیاسی

نظام سیاسی در جامعه‌های مختلف ناشی از جهان بینی آنان می‌تواند متمایز و متفاوت باشد. جوامع غیر اسلامی نظام سیاسی را بگونه‌ای ساماندهی می‌نمایند که در نهایت سلطه هیئت حاکمه را بر افراد و گروه‌ها و جامعه فراهم می‌سازد. در چنین جوامعی هرگونه اعتراضی در قالب تفاسیر هیئت حاکمه تحلیل شده و براساس نتیجه آن معترضین مورد مواخذه قرار می‌گیرند. انتظارات ما در الگوی ایرانی-اسلامی پیشرفت از نظام حکومتی در چند نمونه به عنوان مثال مطرح می‌گردد:

۱- نظام سیاسی باید حضور در دستگاه حاکمه را خدمت معرفی نماید و مردم جامعه را ارباب تعریف کند. یعنی مسئولان و وابستگان نظام دولت در قوای مختلف خدمتگزار مردم هستند که از بیت‌المال آنان حقوق دریافت می‌کنند. این موجب می‌شود

احترام و رعایت ارباب رجوع که در نظام‌های مختلف جهان مورد توجه است به صورت عمیق‌تر در الگوی ایرانی_اسلامی پیشرفت مورد توجه باشد.

۲- نظام سیاسی باید بین مسئولان و مردم ارتباط محب و محبوب و مراد و مرید برقرار نماید. این ارتباط سبب پیوستگی مردم و مسئولان شده و بر عمق همبستگی و پیوستگی می‌افزاید. این موضوع سبب خواهد شد مسئولان باعلاقه عمیق و مردم با شفقت تمام در انجام امور متقابل کوشا باشند. در نتیجه مشروعیت و مقبولیت نظام در داخل و خارج تعمیق و گسترش می‌یابد. این علاقه دو سویه سبب خواهد شد فساد مالی و اداری و نیز دور زدن قوانین بین مسئولان و مردم به حداقل امکان تنزل یابد.

۳- نظام سیاسی باید به روشی منظم شود که شرایط خدمت و رقابت برای همگان یکسان باشد و شرایط ورود به خدمت برای افراد فاقد امکانات مالی مساوی افراد سرمایه‌دار باشد. یعنی فقر مالی نباید موجب شود شرایط ورود به خدمت افراد فاقد سرمایه یا دارای ضعف توان مالی را مسدود کند. در این وضعیت موقعیت خدمت به ملت بین افراد و گروه‌های متعدد تبادل می‌یابد و از حکومت طولانی مدت و موروثی عده‌ای قلیل بر اکثریت جامعه را زایل می‌سازد.

۴- نظام سیاسی باید به شکلی ساماندهی شود که همگان در مقابل حکومت از شرایط یکسان برخوردار باشند یعنی نباید بین افراد متمول و غیر متمول، گروه‌های خاص و غیر خاص یا اکثریت تفاوتی به وجود نیاید و احزاب و اقلیت نیز از امتیاز خاصی در مقابل حکومت و به هنگام اجرای قوانین برخوردار نباشند. این مهم موجب خواهد شد شرایط برخورداری و ایجاد طبقات خاص و فرا قانونی از بین برود.

۵- نظام سیاسی باید از ساختار نرم افزاری و سخت افزاری برخوردار باشد که مردم در مشارکت و همکاری با نظام به اصول و ارزشها و اهداف تعالی بخش و مدون جامعه هماهنگ شوند و رای داده و تایید کنند نه اینکه با تعویض اشخاص مشخص شود مردم به دلایل گوناگون به اشخاص رای می‌دهند. به عبارت دیگر به این اعتقاد برسند که قوانین و مقررات و چشم‌انداز و برنامه‌ها پاسخگوی خواسته‌های جامعه نیست و لذا خواسته‌های خود را در شعارهای اشخاص، احزاب و گروه‌ها بیابند. بدین منظور همگامی و به روز بودن برنامه‌ها، چشم‌انداز و الگوها و نیز راهبردها و اهداف اصول با نیازهای جامعه ضرورت دارد. هرچند در نظام سیاسی توان موارد بیشتری را شاهد کرد ولی به همین تعداد بسنده می‌کنیم.

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

اردیبهشت و خرداد ۱۳۹۳

قوانین و مقررات در تمامی نظام‌های مذکور اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی از جایگاه ویژه و خاص برخوردار است اهداف معین شده در هر نظام و نیز نظام‌های فرعی مرتبط با هر نظام را تضمین می‌کند با وجود این اهمیت باید در تدوین قوانین و مقررات به هنگام تدوین اثر بخشی و کارآیی و نیز ارتباط ارگانیک بین قوانین و موضوعات مختلفی که قوانین بر آنان مترتب است از سوی متخصصان باید پیش از پیش و به طور عمیق مورد دقت و توجه خاص قرار گیرد. نظام حکومتی را به طور اجمال به شرح ذیل بیان می‌شود:

نظام سیاسی

اهداف

ارائه مدینه فاضله مبتنی بر اسلام ناب محمدی (ص)
ایجاد وحدت امت اسلامی

راهبردها

حضور مؤثر در عرصه‌های جهانی مبتنی بر حکمت، عزت و مصلحت
تعمیق مشارکت مردمی در تمام سطوح اجتماعی در نظام ولایی

راهکارها

مروت با دوستان، مدارا با دشمنان
احیای هویت اسلامی در جهان اسلام
اقامه حدود و احکام الهی
شایسته‌سالاری و لزوم پاسخگوئی
تقویت و تعمیق تحزب و انسجام ملی در جامعه

شاخص‌های اندازه‌گیری

میزان تأثیرگذاری ایران در معادلات منطقه‌ای و تحولات فرامنطقه‌ای
میزان اجرای حدود و احکام الهی
میزان فعالیت احزاب و نهادهای مدنی

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

ارده‌پشت و خرداو ۱۳۹۳

نتایج مورد انتظار یا نشانه‌ها

رسیدن به سطحی از وحدت بین امت اسلامی
مشارکت و مقبولیت مؤثر ایران در مجامع بین‌المللی و ائتلاف‌های منطقه‌ای
جامعه‌ای با مشارکت بالا و مردمانی با خصیصه آمر به معروف و ناهی از منکر

دوم: نظام اقتصادی

این نظام نیز می‌تواند به نظام‌های خردتر توسعه و تفصیل یابد. انتظاراتی که از نظام اقتصادی در تدوین الگوی ایرانی-اسلامی پیشرفت می‌تواند داشته باشد را در چند نمونه مثال شاهد می‌آوریم:

۱- نظام اقتصادی باید بگونه‌ای تعریف و تبیین و تنظیم شود که حداقل معیشت را با انجام یک نوبت کاری از طریق حلال ناشی از دسترنج افراد حسب موقعیت زمانی و مکانی برای آحاد جامعه فراهم سازد.

۲- نظام اقتصادی باید شفافیت لازم را بگونه‌ای برخوردار باشد که زمینه ایجاد رانت و در نتیجه ایجاد فاصله طبقاتی را به حداقل ممکن تقلیل دهد.

۳- نظام اقتصادی باید در توزیع منابع و ایجاد فرصت‌های اقتصادی و مالی برای عموم شرایط روشن و یکسانی را فراهم آورد.

۴- نظام اقتصادی باید شرایط مشارکت و فعالیت‌های اقتصادی را حتی برای سرمایه کوچک و افراد و گروه‌های فاقد سرمایه مهیا کند.

نظام اقتصادی باید هزینه منابع مصرف و مورد نیاز خود را در ابعاد گوناگون پرداخت نماید و مجموعه دستاوردهای آن زمینه رشد اقتصادی را نیز بوجود آورد.

نظام اقتصادی

نظام اقتصادی به صورت مختصر به قرار ذیل قابل بیان می‌باشد:

اهداف

ارائه الگوی اقتصادی اسلام ناب محمدی (ص)

تثبیت و تعمیق اقتصاد طیب و فعال مردم‌نهاد

پیشرفت همه‌جانبه اقتدار اقتصادی کشور

راهبردها

احترام به اصل مالکیت و قبول نظام حقوقی مرتبط با آن
افزایش و رشد تولید مبتنی بر بهره‌وری
افزایش و ارتقاء تعامل فعال با اقتصاد جهانی
توأم‌ان نمودن معاش و معاد در اقتصاد

راهکارها

تعمیق رقابت و رقابت‌پذیری در اقتصاد
ارتقاء توان جذب عوامل اقتصادی به منظور تولید بیشتر و برتر
مشارکت فعال در سازمان‌ها و نهادهای اقتصادی جهان
بهره‌مندی عموم افراد جامعه از سطحی از معیشت
مدخلیت علم و آموزه‌های اسلامی در فعالیت‌های اقتصادی

شاخص‌های اندازه‌گیری

میزان رقابت و رقابت‌پذیری در عرصه فعالیت‌های اقتصادی
میزان بهره‌مندی عمومی جامعه از معیشت تعریف شده
میزان مبادلات اقتصادی با سایر کشورهای جهان
میزان جذب عوامل اقتصادی به منظور تولید برتر و بیشتر
میزان انطباق اصول علمی و قانونی و شرعی در فعالیت‌های اقتصادی
میزان بهره‌وری عوامل تولید در پیشرفت اقتصاد کشور

نتایج مورد انتظار یا نشانه‌ها

سهولت کسب روزی حلال و طیب
انطباق عرصه با نیازهای واقعی فرد و جامعه در مسیر تکامل انسان
نداشتن دغدغه معیشتی با دستیابی به معیشت موردنیاز
پیشرفت اقتصادی متناسب با منابع و امکانات

سوم : نظام فرهنگی

نظام فرهنگی زاینده ایدئولوژی و جهان بینی حاکم بر کشورها و جوامع دنیاست، پیامدهای نظام فرهنگی هر چند در نتیجه می‌تواند مشابهت در کشورهای مختلف داشته باشد، اما عوامل و اسباب ایجاد غایه‌های فرهنگی و نمودهای ناشی از آن می‌تواند علل متمایزی داشته باشد. علاوه بر این، انتظارات از نظام فرهنگی می‌تواند موجب شود پیامدهای متفاوتی در جوامع مختلف آشکار سازد.

حال چند نمونه را به عنوان مثال عنوان می‌نماییم:

نظام فرهنگی انتظار می‌رود زمینه‌ساز هموزنی علوم و رشته‌های مختلف علمی شود تا در نتیجه هر کس براساس علاقه و استعداد نسبت به انتخاب رشته و مسیر کسب علوم و دستیابی به تجربه‌های مورد نیازش اقدام نماید. بدیهی است میزان بهره‌وری و اثر بخشی افراد متخصص و علوم مکسوبه به دلیل تجمیع علاقه و تجربه افزایش می‌یابد. زیرا در غیر اینصورت حسب شرایط مختلف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی برخی رشته‌های تحصیلی از موقعیت برتری نسبت به سایر رشته‌ها برخوردار می‌شوند و چه بسا در شرایط خاص رشته‌های مورد نیاز فاقد متقاضی لازم گردند و در اینگونه مواقع کشور با مشکلات علمی و اجرای مواجه خواهد شد.

نظام فرهنگی باید زمینه ساز این شود که احترام به افراد براساس قابلیت‌ها و توانایی‌های علمی و عملی و تقوای اسلامی باشد نه اینکه تفاوت جایگاه افراد در جامعه براساس معیارهای مادی و ظاهری مد نظر قرار گیرد. این مهم موجب خواهد شد افراد جامعه در تکامل فردی خود کوشا باشند. یعنی عوامل احترام در نظام فرهنگی الگوی ایرانی_ اسلامی و ویژگیها و صفاتی خواهد بود که مراعات آنها در نهایت موجب تکامل انسان شده و حیات طیبه را برای جامعه اسلامی به ارمغان خواهد آورد.

نظام فرهنگی باید شب‌زنده‌داری و توجه به حق فرد و جامعه را جایگزین شب‌گردی و شب‌چرانی نماید. نظام فرهنگی باید ترتیبی اتخاذ کند که شب و شب‌بیداری با جامعه غیر اسلامی تفاوت داشته و در نتیجه شب فرصت انسان جهت کسب مدارج تعالی و رشد انسان باشد نه اینکه زمانی برای لذت بردن تلقی شود.

نظام فرهنگی باید بگونه‌ای ساماندهی و چیدمان شود که گذشت، کینه‌زدایی و وصل ارحام به عنوان یک ویژگی فردی و اجتماعی تلقی شود و حسادت و بخل با صفات

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

اردیبهشت و خرداد ۱۳۹۳

بخشندگی و خیرخواهی جایگزین شوند. در این صورت سطح روانی جامعه تعمیق شده و به تعادل برتر در سطحی بالاتر نزدیک می‌شود. در این صورت سطح سکینه که خواسته زندگی اسلامی جایگزین رفاه که زاییده فرهنگ غیراسلامی می‌گردد.

نظام فرهنگی باید رعایت قوانین و مقررات را به عنوان عامل رشد و تعالی انسان در جامعه نهادینه‌سازی کند یعنی اینکه هرگونه رفع نیاز و مرتفع ساختن احتیاجات صرف حل مشکلات و گرفتاری‌های انسان و جامعه نیست و حتی موضع لذت بخشی و لذت بردن هم موضوعیت ندارد بلکه بر هر رفع مشکلی و برطرف کردن هر احتیاجی مرتبه‌ای از رشد و تعالی انسان مترتب است که در تکامل مادی و معنوی انسان نقش دارد. با این احتساب که مترفع ساختن گرفتاری‌ها متضمن برخورداری و بهره‌مندی از لذایذ نیز می‌باشد.

نظام فرهنگی

ابعاد مختلف نظام فرهنگی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت را می‌توان به شرح ذیل بیان داشت:

اهداف

تحقق حیات طیبه از طریق سرپایان مکارم اخلاق مبتنی بر تعالیم اصیل اسلام
ارتقاء و تعمیق باورپذیری ضرورت اجرای احکام و حدود اسلامی
ارزشمندی تفکر مولد و بصیرت فعال در مواجهه با جهل، خرافه، تحمیل و تحمیق
اندیشه‌ها

راهبردها

تعریف حدود و ثغور و تعیین مکیال مکارم اخلاق
بازتعریف و تعمیق آشنایی مردم با منافع و مضار ناشی از اجراء و عدم اجرای احکام و
حدود اسلامی
مواجهه با جهل، خرافه و صور تحمیق و تحمیل اندیشه‌های در سطوح گوناگون جامعه
مبتنی بر مبانی اسلام
گسترش تولید افکار و بسط مبانی بصیرتی
محوریت حق - تکلیف در رفتارها و کردارها و موضوعات اجتماعی - فرهنگی

راهکارها

معرفی الگوهای موفق اخلاقی در ابعاد مختلف
کاربری تزکیه، تهذیب و تعلیم عمومی در همه بخش‌های جامعه
تصحیح باورهای غلط، مقابله با خرافه و جهل‌زدائی
تعمیق و گسترش کرسی‌های آزاداندیشی عمومی و تخصصی در ابعاد گوناگون
گسترش اثرگذاری رسانه‌های جمعی در تعمیق بصیرت و تفکر فعال مبتنی بر
آموزه‌های اسلامی جامعه

شاخص‌های اندازه‌گیری

میزان دانش‌مداری افراد و جامعه
درجه بروز مکارم اخلاقی در فرد و جامعه
درجه افول جهل باور و خرافه‌گرایی
میزان فراوانی الگوهای موفق اخلاقی در تعداد و ابعاد
میزان کارایی و اثربخشی روش‌ها، شیوه‌ها و فرآیندهای راهبردها و راهکارهای اجرائی

نتایج مورد انتظار یا نشانه‌ها

تحکیم ارزشی امر به معروف و نهی از منکر
تجلی صفات الهی در انسان و جامعه
سکینه و آرامش در زندگی فردی و جمعی
ارتقاء وجه علمی و بصیرتی جامعه و افراد

چهارم: نظام اجتماعی

نظام اجتماعی در کشورهای جهان با توجه به مکاتب مختلف از عوارض و پیامدهای
گوناگونی برخوردار است. در این خصوص می‌توان به موارد مخدر و آسیب‌های اجتماعی و
نظایر آنها اشاره کرد: حال در تدوین الگوی ایرانی-اسلامی پیشرفت چشم داشت و
انتظارات دیگری را طالب هستیم که بعضاً این خواسته‌ها می‌تواند نتیجه کارکرد این نظام
باشد. در ذیل چند نمونه بعنوان مثال ذکر می‌کنیم:

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

ارده‌بشت و خرداو ۱۳۹۳

نظام اجتماعی باید بگونه‌ای طراحی شود که در آن افراد مجرد اعم از زن و مرد جزء در موارد خاص نظیر کهولت سن وجود نداشته باشد. به عبارت دیگر، برخورداری از همسر حقی همگانی است که تمامی افراد بالای سن ۲۵ سال باید از آن برخوردار شوند. در این صورت امید است موضوعی مثل زنان خیابانی و آسیب‌پذیر وجود نداشته باشد.

نظام اجتماعی باید بگونه‌ای ترسیم شود که ازدواج در آن یک تکلیف تلقی شود که نیمی از این انسان را می‌سازد. این نگرش باعث خواهد شد سطح تحمل و بردباری و صبر بر ناملایمات در زندگی زوجین بالا رفته و میزان دعاوی خانوادگی و در نتیجه میزان طلاق در جامعه کاهش یافته و نارسایی‌های ناشی از طلاق مثل فرزندان طلاق و ضعف‌های عاطفی ناشی از آن تقلیل یابد و نیز از عمق مشکلات و گرفتاری‌های خانوادگی کاسته شود.

نظام اجتماعی بگونه‌ای تجسیم یابد که همکاری و تعاون و دیگر یاری در جامعه بعنوان عاملی که سبب رشد و تعالی انسان می‌شود ساری جاری و ملکه افراد شود نه اینکه با نگرش تجاری و قوم و قبیله یا عصبیت مبنای اقدامات و فعالیت‌های مذکور باشد.

نظام اجتماعی باید طوری طراحی شود تا احترام به بزرگترها و اکرام به کوچکترها یک خواسته همگانی شود و معیاری جهت احترام به اشخاص محاسبه شود. یعنی افراد متهم در این زمینه از ارزش و جایگاه پایین‌تری در جامعه برخوردار شوند.

نظام اجتماعی باید پیوند و اخوت بین همسایگان و به ترتیب محله و منطقه، بخش و شهر، استان و کشور در عمق و سطح گسترش یابد و این معیاری جهت رتبه بندی و ایجاد رقابت در این تقسیم‌بندی‌ها تلقی شود و یا معیار امتیاز دهی انتخاب شود.

نظام اجتماعی

نظام اجتماعی را به اجمال به صورت ذیل عنوان می‌کنیم:

اهداف

محوریت عدالت اسلامی در روابط اجتماعی
مهندسی ساختارهای اجتماعی مبتنی بر تعالیم اسلام

راهبردها

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

اردیبهشت و خرداد ۱۳۹۳

خانواده در موقعیت فعلی می‌تواند زمینه‌ساز ناهنجاری‌ها و اختلالات فرهنگی و ناآرامی‌های اجتماعی باشد. هر چند این پیامد تاکنون به خوبی مورد توجه و مذاقه کارشناسان فرهنگی و اجتماعی و سیاسی قرار نگرفته باشد. علت این امر بخصوص در دو قرن اخیر حاکمیت سرمایه و معیار بودن ثروت در روابط و بنیان‌های مختلف جامعه است. این آسیب در تمامی کشورهای پیشرفته و نیز کشورهای دنباله‌روی آنها یا کشورهای در حال توسعه نیز به خوبی مشاهده می‌شود.

نیل به پیشرفت ذیل الگوی اسلامی - ایرانی باید از دیدگاه مترقی و متعالی به خانواده نگریسته شود. در غیر این صورت پیشرفت جامعه اسلامی مانند جوامع فعلی است که مورد نظر اسلام و جمهوری اسلامی نیست.

نظام‌های گوناگون اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی می‌بایستی براساس نتایج حاصل شده از نظام خانواده پی‌ریزی شوند. یعنی نظام خانواده در کارکرد جامعه اسلامی باید محور تشکیل سایر نظام‌های اصلی و فرعی باشد نه اینکه همانند غرب سرمایه و نظام اقتصادمحور باشد و سایر نظام‌های مورد نظر براساس نظام اقتصادی و محوریت ثروت نهادینه و گسترش یافته و تعمیق یابند. نظام خانواده در ابعاد مختلف به صورت ذیل قابل بیان است:

نظام خانواده

اهداف

نیل به الگوی خانواده تکاملی محور مبتنی بر اسلام ناب محمدی (ص)
محوریت خانواده در رشد و تعالی فرد و جامعه مبتنی بر مفاهیم قرآنی

راهبردها

تحکیم و تعمیق روابط اعضای خانواده، اقوام و نزدیکان
تقویت بستر تشکیل و تداوم خانواده مبتنی بر تعالیم اصیل اسلام
تقویت شیوه زندگی شیرین و گوارا مبتنی بر تعالیم ناب اسلام

راهکارها

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

اردیبهشت و خرداد ۱۳۹۳

فراهم آوردن زمینه‌های لازم و تسهیل شرایط برای ترویج ازدواج و نکاح برای عموم جامعه مبتنی بر تعالیم اسلام ناب محمدی (ص)
بازتعریف و تصحیح روابط عاطفی و ارزشی اسلام بین اعضای خانواده و مابین خویشاوندان و نزدیکان،
ارتقاء عاطفی ارزش‌گذاری تکریم بزرگان و حمایت از کوچکترها به منظور شیرین و گوارا نمودن زندگی
تقویت روابط و ارزش‌ها و صفات حسنه و تقبیح روابط و ارزش‌ها و صفات رذیله

شاخص‌های اندازه‌گیری

میزان مجرد
میزان طلاق
میزان مدت زندگی زوجین
میزان و کیفیت ارتباط با خویشان و نزدیکان
میزان رضایتمندی از طول مدت زندگی
میزان رضایتمندی اعضای خانواده
میزان شکایات

نتایج مورد انتظار یا نشانه‌ها

میزان بروز صفات فرهنگی و اجتماعی اسلام خانواده در بین افراد و جامعه
میزان کاهش ناهنجاری‌ها و صفات رذیله فردی و جمعی در جامعه اسلامی
افزایش مدت زندگی و رضایتمندی از زندگی مشترک اعضای خانواده
ارتقاء سطح رفاه و تعمیق آرامش و زندگی شیرین

تبیین روابط نظام‌های مختلف در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

نظام‌های حکومتی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و سایر نظام‌های قابل تعریف همسطح با این نظام‌ها در یک الگوی پویا و هوشمند روابط متقابلی با هم دارند. پیچیدگی و عمق این روابط و شفاف نمودن آن به میزان تخصص و تلاش برنامه ریزان بستگی دارد.

زیرا، تبیین خوب و تعریف روشن روابط و تعیین دقیق اثرات متقابل نظام‌ها بر هم امری است که باید به خوبی از عهده انجامش برآمد.

۱- ارتباط نظام حکومتی و اقتصادی

ارتباط نظام حکومتی با نظام اقتصادی رابطه هدایت و پیشرفت می باشد. این رابطه تحقق بخشیدن به حرکت، تلاش و فعالیت است که از سوی حاکمیت جهت‌دهی و هماهنگ می‌شود و نظام اقتصادی آن را به منصف ظهور می‌رساند. این تعامل چند سویه دستیابی به رفاه و آرامش معیشتی فرد، خانواده و جامعه را فراهم می‌سازد. تأمین معاش همانند برقراری امنیت و وظیفه‌ایست که مردم آن را از حاکمیت مطالبه می‌نمایند. این خواسته ای منطقی است که هم مردم و هم دولت بر تحقق آن موافقت دارند. همچنین امنیت سرمایه‌گذاری و محترم بودن مالکیت افراد بر حاصل تلاش‌های خود و نیز تسریع فعالیت‌های تجاری، تولیدی و صنعتی و بازرگانی و به طورهمزمان تسهیل کار و اشتغال زیرمجموعه نظام اقتصادی می‌باشند و از مؤلفه‌هایی هستند که مردم از نظام اقتصادی و دولت تحقق دقیق آن را انتظار دارند. مؤلفه‌های مذکور و سایر موارد این چنینی نشان از روابط پیچیده، متقابل و متعاقب مردم، حاکمیت و نظام اقتصادی دارد.

حکومت موظف است قوانین و مقرراتی را وضع نماید که منابع و تلاش‌های فعالان بخش اقتصادی محفوظ مانده و شرایط افزایش ثروت و رفاه فراهم آید و نیز مرتفع ساختن نیازهای فرد و جامعه به سهولت و با سرعت تأمین و تضمین شود. نظام اقتصادی ضمن وضع قوانین و ضوابط ثانویه در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت باید معیارهای اقتصاد اسلامی را درمؤلفه هائی نظیر اشتغال و تولید طیب، سرمایه‌گذاری و سرمایه‌داری طیب، تجارت و کسب درآمد حلال و نیز رفع نیازهای واقعی انسان کامل را مدنظر و سرلوحه فعالیت‌های خود قرار دهد. بدیهی است انحراف از مسیر رشد و تعالی انسان در نظام اقتصادی با حرکت این نظام به سمت ثروت‌اندوزی، مصرف و تجمل‌گرایی با تولید و ارائه کالاها و خدمات منطبق بر نیازهای کاذب همراه خواهد گشت.

هماهنگی مابین اهداف اقتصادی و تعالی انسان و انطباق با اهداف حکومت با مقاصد مدینه النبی تسریع‌کننده و جهت‌دهنده تعالی جامعه می‌باشد.

۲- ارتباط نظام حکومتی و فرهنگی

نظام حکومتی با نظام فرهنگی رابطه عقل و حیات می باشد. نظام حکومتی از طریق مدیریت و برنامه‌ریزی نظام فرهنگی را به صورتی مهیا می سازد که جامعه طایفه ظهور نماید. نظام فرهنگی با تغییر شکلی و ماهیتی از منافذ سخت و پیچیده جامعه عبور کند و آن را به اهداف تعیین شده اش میرساند. رابطه نظام فرهنگی و حکومتی رابطه نرم‌افزاری است. حاکمیت انتظار دارد نظام فرهنگی به صورت هدفمند، آحاد جامعه را در قالب فردی، اشکال گروهی و حزبی به سمتی سوق دهد که براساس هدایت‌های الهی و مؤلفه‌های قرآنی حیات طایفه یا جامعه طایفه حاصل شده و افراد کمال معنوی را دریابند و به تکامل معنوی انسان نایل شوند.

نظام فرهنگی باید قادر باشد تهدیدها و چالش‌ها را به فرصت‌های انسان‌ساز و جامعه‌ساز بدل نماید. بدیهی است در این صورت نظام فرهنگی کارآیی و اثربخشی را نمایان می سازد و در مقابل نظام حاکمیتی نیز باید مکانیزم‌ها یا ساز و کارهای موردنیاز نظام فرهنگی را بنحوی فراهم آورد که تحولات موردنظر فرهنگی به سهولت تحقق یابد. نظام حاکمیتی باید با ابزارها و منابع و تسهیلات و ضوابط و قواعد قانونمند زمینه حمایت کافی از فرهنگ را فراهم سازد. نظام فرهنگی همچنین باید قابلیت‌های پنهان انسان و جامعه را کشف و متبلور نماید و نیز قابلیت‌های موجود را ارتقاء بخشیده و اصلاح نماید.

۳- ارتباط نظام حکومتی و اجتماعی

رابطه نظام حکومتی و نظام اجتماعی سخت‌افزاری تعریف می شود. ارتباط مابین نظام حکومتی و اجتماعی بر کارکرد و اهداف آنها استوار می‌باشد. نظام اجتماعی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت ظرف تحقق منویات نظام فرهنگی از سوی دولت است. یعنی نقش ساختاری و شبکه ارتباطی را ایفاء می نماید که مظهر آن را نظام فرهنگی می‌سازد. نظام اجتماعی یک مؤلفه غیرهوشمند انسانی است. ولی، انسان با هدفمندی خود این نظام سخت‌افزاری را با هدف پویایی بخشی و حساس سازی جهت دسترسی و نیل به مدینه النبی مدیریت می‌نماید.

نظام حکومتی باید شبکه‌های ارتباطی مادی و غیر مادی را براساس منویات اسلام و با توجه به شرایط روز کشور و اقتضاء منطقه ای و جهانی پی ریزی و اجراء نماید. تعریف شبکه‌های ارتباطی مبتنی بر قوانین و مقررات ثانویه و مدنظر قراردادن روابط انسانی متکی بر

احکام و فقه اسلامی خواهد توانست زمینه تحقق اهداف اسلام و رشد جامعه و تعالی انسان کامل را فراهم آورد. چنانچه ساختار اجتماعی جامعه اسلامی برگرفته از فقهت و شریعت نباشد. نظام فرهنگی تولد یافته در این نظام فرزندی ناخلف و مطروف نا مطلوبی خواهد بود که جامعه را به سرمنزل مقصود نمی رساند.

۴- ارتباط نظام اجتماعی و فرهنگی

نظام اجتماعی به منزله جسم برای نظام فرهنگی است. نظام فرهنگی روحی هست که باید در قالب تن نظام اجتماعی سیر رشد و تعالی خود را بییابد. نظام اجتماعی مشتمل بر تعریف روابط بین انسانها و نهادها و نیز تعیین روابط افقی و عمودی ساختارهای مورد نیاز جامعه می‌باشد. مدیریت مجموعه نظام اجتماعی ظرفیت‌سازی و تأنیق و تعمیق ظرفیت‌های نرم و سخت است تا مطروف فرهنگی آن اعم از رفتارهای انسانی و نهادی به سهولت حرکت نماید و با تمام ظرفیت قادر به طی طریق تکامل فردی و جمعی باشند. نظام اجتماعی تسهیل‌کننده حرکت پویای جامعه می‌باشد.

نظام اجتماعی ابزار حکومت جهت ایجاد زیربناهای سخت افزاری و نرم افزاری مورد نیاز نظام فرهنگی خصوصا و سایر نظام های حکومت است. نظام اجتماعی ظرف رشد و تعالی نظام فرهنگی می باشد. هرچه این نظام بر پایه قدرت عقلانی قوی تری استوار گردد و با قدرت حکیمانه تاسیس شود از ثبات بیشتر و استحکام بالاتری برخوردار خواهد شد. در این صورت، نظام فرهنگی جامعه اسلامی با عمق پایدارتری نهادینه می شود.

تمایز سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای نظام‌های اجتماعی و فرهنگی هر چند دشوار است، اما ضرورت تبیین وظایف به منظور شفافیت عملکردها امری لازم و حتمی است. نظام فرهنگی حسب زمان و مکان و میزان تلاش افراد حقیقی و حقوقی از آهنگ رشد پیچیده‌ای برخوردار است که در این مسیر همسویی و همزمانی نظام اجتماعی با آن ضرورت تام و جدی دارد. نظام اجتماعی باید ظرفیت‌های مورد نیاز حرکت جامعه را پیش‌بینی و تأمین نماید.

نظام اجتماعی در واقع جاده صاف کن نظام فرهنگی است. ارتباط این دو نظام با هم به گونه ایست که وجود یکی بدون دیگری امری محال می باشد. تغییرات و تحولات فرهنگی

در جامعه متنوع و سریع است و بهمین دلیل ساختار ناشی از نظام اجتماعی باید از پویایی بالایی برخوردار باشد. در نتیجه ارتباط دوسویه و دائمی این نظام‌ها ضروری است.

۵- ارتباط نظام فرهنگی و اقتصادی

رابطه نظام اقتصادی و فرهنگی یک رابطه طرفینی است که هر دو از یکدیگر بهره‌مند می‌شوند. نظام اقتصادی منابع مادی لازم برای پویایی و رشد نظام فرهنگی را جهت تولید و تعمیق علم و بهبود و اصلاح رفتارهای جامعه تأمین می‌کند. نظام فرهنگی نیز انسان عالم، منضبط و متفکر و نوآوری را تربیت می‌کند که نظام اقتصادی با بهره‌مندی از آن می‌تواند اندیشه‌های نو را تولید کرده و با کاربردی نمودن آن، مرتفع ساختن نیازهای جامعه هدف گیری کند. نظام اقتصادی از ماحصل و دستاوردهای نظام فرهنگی به عنوان ورودی و منابع موردنیاز خود بهره‌مند می‌شود که عمده آن انسان و منابع انسانی فرهیخته است و در مقابل، نظام فرهنگی به ماحصل و نتایج مادی نظام اقتصادی جهت تحکیم و تقویت خود نیاز دارد. تجلی این شرایط و بروز این رابطه تعریف شده نشان از بلوغ نظام اقتصادی و فرهنگی خواهد داشت.

رابطه قوی این نظام‌ها با یکدیگر سبب تعمیق شدن فرهنگ و غنی‌تر گردیدن وضعیت اقتصاد جامعه می‌شود. ارتباط شفاف و درست نظام فرهنگی و اقتصادی آسایش اقتصادی و آرامش فرهنگی را برای ملت در پی خواهد داشت. تأمین معاش صحیح و فرهنگ غنی اسلامی موجب طیب خواطر و تقویت ایمان آحاد جامعه می‌شود. در این شرایط حکومت وقت بیشتر برای پرداختن به ارتقاء سطح ایمان جامعه و افراد مومن دارد.

۶- ارتباط نظام اقتصادی و اجتماعی

نظام اقتصادی برای تقویت هرچه بیشتر تلاش و حرکت آگاهانه خود نیازمند قانون، ضوابط، نظم و مقررات است که این احتیاجات به شکل سخت‌افزاری باید از طریق تولیدات و کارکردهای نظام اجتماعی بدست آید. وضع قوانین و مقررات در مفاهیم کلی و کلیدی از وظایف نظام حکومتی است، اما، اجرائی نمودن، متناسب نمودن آن با شرایط فرهنگی و اقتصادی و نیز تأمین و تحکیم قوانین فرعی و درونی نظام با تعاملی که بین سایر نظام‌های تعریف شده، توسط نظام اجتماعی صورت می‌گیرد. نظام اقتصادی باید نیازها و مشکلات سخت‌افزاری خود را جهت مهیا نمودن شرایط لازم و برقراری روابط دقیق با ارتباط پویا و

مستمر با نظام اجتماعی اعلان نماید تا نظام اجتماعی حسب شرایط زمان و مکان با ارتباط سخت‌افزاری که با نظام فرهنگی و حکومتی برقرار می‌کند بتواند شرایط مناسب و مورد نظر نظام اقتصادی را به صورتی تمهید نماید که خللی در سایر نظام‌ها ایجاد نشود و نیز تهدیدها و چالش‌های فرا روی پیشرفت جامعه اسلامی به فرصت‌ها تبدیل شوند و محدودیت‌ها نیز به مزیت برای رشد جامعه و تعالی انسان تبدیل گردند.

رابطه نظام اجتماعی با نظام اقتصادی برقراری و تسهیل نمودن شرایط تحرک و جابجائی از طریق ایجاد و اصلاح قوانین و مقررات می‌باشد. نظام اجتماعی همانند چشمان بینا و بصیر نظام اقتصادی عمل میکند. یعنی، شرایط را درک و راه حل‌های مورد نیاز را تشخیص و تجویز می‌کند. رابطه دوسویه، قوی و محکم این نظام‌ها استواری و استحکام موقعیت اقتصادی را به دنبال دارد. رفاه اقتصادی سالم و برقراری قوانین درست و شفاف، سکینه فردی و تعالی فرهنگی جامعه را در پی دارد که عرصه معنوی جامعه مهدوی را به ارمغان می‌آورد.

۷ - نظام خانواده و ارتباط آن با سایر نظام‌ها

نظام‌های مختلف با نظام خانواده روابط متقابل دارند. نظام خانواده باید نیازها و احتیاجات سایر نظام‌های جامعه را درک کند و برای مرتفع نمودن آن‌ها لازم است در کارکرد نظام خانواده تجدید نظر شود. در مقابل، سایر نظام‌ها حسب کارکردها و عملکردهایی که دارند باید قادر باشند نیازها و زمینه‌های فعالیت و کارکرد نظام خانواده را مرتفع نمایند.

نظام خانواده براساس منویات دین اسلام، راهبردهای اساسی رهبری حسب شرایط زمانی و توان جامعه اسلامی هدف‌گذاری، جهت‌دهی و مدیریت می‌شود. در واقع در این نظریه خانواده مبتنی بر اسلام اساس سایر فعالیت‌ها و نهادسازی‌ها و تعریف روابط و ارتباطات مؤلفه‌ها و اجزای هر نظام قرار می‌گیرد. نظر به اهمیت خانواده این مبحث در یک فصل مجزا مورد بحث قرار می‌گیرد.

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

اربدیشت و خرداو ۱۳۹۳

جدول ۱_ مولفه های نظام های مختلف در الگوی اسلامی_ ایرانی پیشرفت

مؤلفه های نظام عنوان نظام	اهداف	راهبردها	راهکارها	نتایج مورد انتظار	شاخص های اندازه گیری
اجتماعی	۱- محوریت عدالت اسلامی در روابط اجتماعی ۲- مهندسی ساختارهای اجتماعی مبتنی بر تعالیم اسلام	۱- مهندسی ساختارهای اجتماعی براساس نیاز و ملاحظات نظام های حکومتی، فرهنگی، اقتصادی و خانواده ۲- بازتعریف روابط اجتماعی مبتنی بر عدالت اسلامی در سطوح مختلف ۳- تحکیم روحیه و رویه قانون مندی در اشخاص حقیقی و حقوقی	۱- برابری همگان در مقابل قانون و حدود الهی ۲- تسریع در اجرای قوانین به منظور تعمیق اثربخشی آن ۳- شفافیت قوانین در تسهیل روابط اجتماعی با تنقیح به هنگام آن ۴- تحکیم اصل شخصی بودن جرم و مجازات در روابط اجتماعی	۱- رضایتمندی عمومی از حاکمیت قانون و اجرای به موقع آن ۲- تجلی کارآمدی نظام اجتماعی در حکومت اسلامی ۳- نمود عینی عمل به تکلیف یا اجرای قوانین و لزوم پاسخگویی توسط مردم و مسئولان	۱- میزان رعایت و اجرای قوانین و حدود الهی ۲- میزان کارآیی و اثربخشی قوانین در مدیریت ناهنجاری های اجتماعی ۳- میزان مدت اطلاع دادرسی در محاکم و اجرای قوانین در سایر دستگاه ها ۴- میزان ثبات و استمرار قوانین، مقررات، ضوابط و رویه های جاری
اقتصادی	۱- ارائه الگوی اقتصادی اسلام ناب محمدی (ص) ۲- تثبیت و تعمیق اقتصاد طیب و فعال مردم نهاد ۳- پیشرفت همه جانبه اقتدار و اقتصادی کشور	۱- احترام به اصل مالکیت و قبول نظام حقوقی مرتبط با آن ۲- افزایش و رشد تولید مبتنی بر بهره‌وری ۳- افزایش و ارتقاء تعامل فعال با اقتصاد جهانی ۴- توأمان نمودن معاش و معاد در اقتصاد	۱- تعمیق رقابت و رقابت پذیری در اقتصاد ۲- ارتقاء توان جذب عوامل اقتصادی به منظور تولید بیشتر و برتر ۳- مشارکت فعال در سازمان ها و نهادهای اقتصادی جهان ۴- بهره‌مندی عموم افراد جامعه از سطحی از معیشت ۵- مدخلیت علم و آموزه های اسلامی در فعالیت های اقتصادی	۱- کسب روزی حلال و طیب ۲- انطباق عرصه با نیازهای واقعی فرد و جامعه در مسیر تکامل انسان ۳- نداشتن دغدغه معیشتی با دستیابی به معیشت مورد نیاز ۴- پیشرفت اقتصادی متناسب با منابع و امکانات	۱- میزان رقابت و رقابت پذیری در عرصه فعالیت های اقتصادی ۲- میزان بهره‌مندی عمومی جامعه از معیشت تعریف شده ۳- میزان مبادلات اقتصادی با سایر کشورهای جهان ۴- میزان جذب عوامل اقتصادی به منظور تولید برتر و بیشتر ۵- میزان انطباق اصول علمی و قانونی و شرعی در فعالیت های اقتصادی ۶- میزان بهره‌وری عوامل

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

ارده‌بشت و خرداو ۱۳۹۳

مؤلفه‌های نظام عنوان نظام	اهداف	راهبردها	راهکارها	نتایج مورد انتظار	شاخص‌های اندازه‌گیری
					تولید در پیشرفت اقتصاد کشور
حکومتی	۱- ارائه مدینه فاضله مبتنی بر اسلام ناب محمدی (ص) ۲- ایجاد وحدت امت اسلامی	۱- حضور مؤثر در عرصه‌های جهانی مبتنی بر حکمت، عزت و مصلحت ۲- تعمیق مشارکت مردمی در تمام سطوح اجتماعی در نظام ولایتی	۱- مروت با دوستان، مدارا با دشمنان ۲- احیای هویت اسلامی در جهان اسلام ۳- اقامه حدود و احکام الهی ۴- شایسته‌سالاری و لزوم پاسخگویی ۵- تقویت و تعمیق تحزب و انسجام ملی در جامعه	۱- رسیدن به سطحی از وحدت بین امت اسلامی ۲- مشارکت و مقبولیت مؤثر ایران در مجامع بین‌المللی و ائتلاف‌های منطقه‌ای ۳- جامعه‌ای با مشارکت بالا و مردمانی با خصیصه آمر به معروف و ناهی از منکر	۱- میزان تأثیرگذاری ایران در معادلات منطقه‌ای و تحولات فرامنطقه‌ای ۲- میزان اجرائی حدود و احکام الهی ۳- میزان فعالیت احزاب و نهادهای مدنی
خانواده	۱- نیل به الگوی خانواده تکامل محور مبتنی بر اسلام ناب محمدی (ص) ۲- محوریت خانواده در رشد و تعالی فرد و جامعه مبتنی بر مفاهیم قرآنی	۱- تحکیم و تعمیق روابط اعضای خانواده، اقوام و نزدیکان ۲- تقویت بستر تشکیل و تداوم خانواده مبتنی بر تعالیم اصیل اسلام ۳- تقویت شیوه زندگی شیرین و گوارا مبتنی بر تعالیم ناب اسلام	۱- فراهم آوردن زمینه‌های لازم و تسهیل شرایط برای ترویج ازدواج و نکاح برای عموم جامعه مبتنی بر تعالیم اسلام ناب محمدی (ص) ۲- بازتعریف و تصحیح روابط عاطفی و ارزشی اسلام بین اعضای خانواده و مابین خویشاوندان و نزدیکان	۱- میزان بروز صفات فرهنگی و اجتماعی اسلام خانواده در بین افراد و جامعه ۲- میزان کاهش ناهنجاری‌ها و صفات رذیله فردی و جمعی در جامعه اسلامی ۳- افزایش مدت زندگی و رضایتمندی از زندگی مشترک اعضای خانواده	۱- میزان تجرد ۲- میزان طلاق ۳- میزان مدت زندگی زوجین ۴- میزان و کیفیت ارتباط با خویشان و نزدیکان ۵- میزان رضایتمندی از طول مدت زندگی ۶- میزان رضایتمندی اعضای خانواده ۷- میزان شکایات

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

اردیبهشت و خرداد ۱۳۹۳

مؤلفه‌های نظام عنوان نظام	اهداف	راهبردها	راهکارها	نتایج مورد انتظار	شاخص‌های اندازه‌گیری
			<p>۳- ارتقاء عاطفی</p> <p>ارزش‌گذاری تکریم بزرگان و حمایت از کوچکترها به منظور شیرین‌سازی و گوارا نمودن زندگی</p> <p>۴- تقویت روابط و ارزش‌ها و صفات حسنه و تقبیح روابط و صفات رذیله</p>	<p>۴- ارتقاء سطح رفاه و تعمیق آرامش و زندگی شیرین</p>	
فرهنگی	<p>۱- تحقق حیات طیبه از طریق سریان مکارم اخلاق مبتنی بر تعالیم اصیل اسلام</p> <p>۲- ارتقاء و تعمیق باورپذیری ضرورت اجرای احکام و حدود اسلامی</p> <p>۳- رزشمندی تفکر مولد و بصیرت فعال در مواجهه با جهل، خرافه، تحمیل و</p>	<p>۱- تعریف حدود و ثغور و تعیین مکیال مکارم اخلاق</p> <p>۲- بازتعریف و تعمیق آشنایی مردم با منافع و مضار ناشی از اجراء و عدم اجرای احکام و حدود اسلامی</p> <p>۳- مواجهه با جهل، خرافه و صور تحمیل و تحمیل اندیشه‌های مختلف در سطوح گوناگون جامعه</p> <p>مبتنی بر مبانی اسلام</p> <p>۴- گسترش تولید افکار و بسط مبانی بصیرتی</p> <p>۵- محوریت حق - تکلیف در رفتارها و</p>	<p>۱- معرفی الگوهای موفق اخلاقی در ابعاد مختلف</p> <p>۲- کارهای تزکیه، تهذیب و تعلیم عمومی در همه بخش‌های جامعه</p> <p>۳- تصحیح باورهای غلط و مقابله با خرافه و جهل‌زدائی</p> <p>۴- تعمیق و گسترش کرسی‌های آزاداندیشی عمومی و تخصصی در ابعاد گوناگون</p> <p>۵- گسترش اثرگذاری رسانه‌های جمعی در تعمیق بصیرت و تفکر فعال مبتنی بر آموزه‌های اسلامی جامعه</p>	<p>۱- تعمیق بندگی خداوند</p> <p>۲- تجلی صفات الهی در انسان و جامعه</p> <p>۳- سکینه و آرامش در زندگی فردی و جمعی</p> <p>۴- ارتقاء وجه علمی و بصیرتی جامعه و افراد</p>	<p>۱- میزان دانش‌مداری افراد و جامعه</p> <p>۲- درجه بروز مکارم اخلاقی در فرد و جامعه</p> <p>۳- درجه افول جهل باور و خرافه‌گرایی</p> <p>۴- میزان فراوانی الگوهای موفق اخلاقی در تعداد و ابعاد</p> <p>۵- میزان کارایی و اثربخشی روش‌ها، شیوه‌ها و فرآیندهای راهبردها و راهکارهای اجرایی</p>

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

اردیبهشت و خرداد ۱۳۹۳

مؤلفه‌های نظام عنوان نظام	اهداف	راهبردها	راهکارها	نتایج مورد انتظار	شاخص‌های اندازه‌گیری
	تحمیق اندیشه‌ها	کردارها و موضوعات اجتماعی - فرهنگی			

نتیجه‌گیری

براساس نظرات مقام رهبری و تعیین مشخصه‌های مهم هر نظام مبرهن می‌نماید که اهداف راهبردها، راهکارها، نتایج مورد انتظار و شاخص‌های سنجش و اندازه‌گیری، برونداد و تاثیرات هر نظام بایستی ملهم از عرصه‌های تعیین شده از سوی معظم‌له باشد. جامعه اسلامی ایران با توجه به این منویات و عینیت بخشیدن آنها قادرست قله رفیع و سنگرهای کلیدی جهان را فتح کند. اما، پیروی از نظرات مادی محور و لذت طلب جز دوری از اسلام ناب محدی و هلاک شدن در طبیعت ثمره‌ای دربر نخواهد داشت.

الف) محوریت تکامل انسان در تدوین الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت

ب) همسویی برنامه‌های پیشرفت معطوف به نیاز تکاملی انسان با الگوی اسلامی-ایرانی
ج) تعریف و تعیین شاخص‌های ترکیبی، شاخص‌ها و زیرشاخه‌ها مبتنی بر نیازهای

جامعه دینی ایران

ز) تشکیل مجموعه آینده‌نگر متشکل از اندیشمندان حوزوی، دانشگاهی

ح) تشکیل مجموعه تدوین کنندگان برنامه‌های پیشرفت متشکل از کارشناسان

متعهد، مجرب، متخصص

منابع

قرآن کریم

مجموعه بیانات مقام معظم رهبری مد ظله العالی

هزار و یک کلمه مجلدات ۶ - ۱ تالیف آیت الله علامه حسن حسن زاده آملی

اسدی، مرتضی، استراتژی توسعه و عوامل قدرت اقتصادی (۲)، اطلاعات سیاسی و اقتصادی، (۵۰-)

(۴۹)

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان: به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت

اربدی‌بشت و خردلو، ۱۳۹۳

- آلویین، سو، تغییر اجتماعی و توسعه، ترجمه حبیبی مظاهری، محمود، تهران: نشر پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۳۷۸.
- براهمن، جان، توسعه مردم‌گرا بازاندیشی در نظریه و کاربرد توسعه، ترجمه رکن ایران افتخاری، عبدالرضا و توکلی مرتضی، چاپ اول، ۱۳۸۱، شرکت چاپ و نشر بازرگانی وابسته به موسسات مطالعات وزارت بازرگانی
- توفیق، فیروز، برنامه‌ریزی در ایران، چشم‌انداز آینده آن، تهران: موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی، چاپ اول، ۱۳۸۵
- توفیق، فیروز، درآمدی بر برنامه‌ریزی اقتصادی، با نگاهی به وضع ایران، فاروس، ۱۳۵۹
- خیرخواهان، جعفر، نقش نفت در برنامه‌ریزی‌های عمرانی و توسعه کشور، همایش پنجاه سال برنامه‌ریزی توسعه در ایران، دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۷۷
- رییس‌دانا، فریبرز، اقتصاد سیاسی توسعه، تهران: موسسه انتشارات نگاه، ۱۳۸۱.
- زاهدی، محمدجواد، توسعه و نابرابری، انتشارات مازیار، چاپ اول، ۱۳۸۲
- سازمان برنامه و بودجه، دورنمای اقتصادی - اجتماعی ایران، ۱۳۶۶-۱۳۴۶.
- عظیمی، حسین، مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصاد ایران، چاپ پنجم، نشر نی، ۱۳۷۷
- کلوانی، عباس، توسعه اقتصادی و تغییر و تحولات اجتماعی، تهران: انتشارات هانی، ۱۳۸۷.
- لغت‌ویج آدریان، ترجمه جواد افشارکهن، دولت‌های توسعه‌گرا پیرامون اهمیت سیاست در توسعه
- مصلی‌نژاد، غلامعباس، دولت و توسعه اقتصادی در ایران، تهران: ۱۳۸۴.
- نامه‌ها و خطبه‌ها و کلمات قصار، امیرالمومنین علی (ع)، علینقی، فیض الاسلام، نهج البلاغه، چاپ ۱۳۷۴
- وحیدی، منوچهر، تاملی در نتایج نیم قرن برنامه‌ریزی توسعه، آبادی، سال دوم، (۶)، ۱۳۷۱
- هفته‌نامه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، مروری بر برنامه‌های توسعه کشور، شماره یک، فروردین ۱۳۶۹.
- هزار و یک نکته علامه حسن حسن زاده آملی